

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoE/206/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2212206783
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:2212206783.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave vo veci exekúcie oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného advokátskou kanceláriou: Advocate, s.r.o., IČO: 36 865 141, so sídlom Pribinova 25, Bratislava, proti povinnému: Zsolt Orbán,, podnikajúci pod obchodným menom Zsolt Orbán, IČO: 41 890 647, s miestom podnikania Mierovo 40, vedenej pred súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým, Exekútorský úrad so sídlom Záhradnícka 60, Bratislava, pod č.k. EX 3639/12, o vymoženie 1.155,87 eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 12Er/459/2012-12 zo dňa 22. júna 2012 takto

rozhodol:

Odvolač súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Uznesením napadnutým odvolaním súd prvého stupňa žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, ust. § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, § 52, § 53 ods. 1, 2, 4 písm. r/, ods. 5 Občianskeho zákonníka a smernicou Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Vecne potom mal za to, že z predloženej úverovej zmluvy je nesporné, že záväzkovo-právny vzťah medzi oprávneným a povinným vznikol na základe zmluvy o úvere č. 206100114 zo dňa 17.12.2009 a daný vzťah podlieha právnemu režimu zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, tiež aj ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, keďže oprávnený je podnikateľ a úvery - pôžičky poskytuje opakovane (dodávateľ), povinný je fyzická osoba (bez prihladenia na to, že povinný je označený v zmluve ako podnikateľ, nakoľko zo zmluvy nijako nevyplýva podmienka viazanosti úveru na určený účel, teda že povinný prostriedky na účely svojho podnikania použil, resp. mal použiť a takto použité prostriedky nejakým spôsobom preukázať), ktorý nekonal v tomto úverovom vzťahu v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (spotrebiteľ). Pri posúdení právneho vzťahu účastníkov zmluvy súd prvého stupňa prihliadol na skutočnosť, že predmetná úverová zmluva mala charakter formulárovej zmluvy, kde boli vopred stanovené požadované údaje, ktoré sa pri uzatváraní zmluvy dopĺňali paličkovým písmom do určeného formulára. Ten istý formulár sa používa na uzatvorenie zmluvy s fyzickou osobou, ako aj na uzatvorenie zmluvy s fyzickou osobou podnikateľom, pričom v časti zmluvy slúžiacej na identifikáciu od dlžníka nebolo jednoznačne a zreteľne odlišené, ktoré údaje má vyplňovať dlžník uzatvárajúci zmluvu ako fyzická osoba a ktoré dlžník uzatvárajúci zmluvu ako fyzická osoba podnikateľ, resp. že dlžník fyzická osoba nemá vyplňať políčka zmluvy určené pre dlžníka podnikateľa, a dlžník podnikateľ nemá vyplňať políčka určené len pre fyzické osoby. V zmluve bolo tiež začiarknuté políčko, že úver bol povinnému poskytnutý na výkon podnikania. Pokiaľ ide o identifikáciu dlžníka zo zmluvy o úvere, v úverovej zmluve boli vyplnené tak údaje identifikujúce dlžníka ako fyzickou osobou, teda jeho meno, priezvisko, trvalé bydlisko, rodné číslo a číslo občianskeho preukazu, ako aj údaje identifikujúce dlžníka ako fyzickú osobu podnikateľa, teda jeho obchodné meno, IČO, miesto podnikania a údaj o príslušnom živnostenskom registri. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy boli všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Vzhľadom na to, že sa jednalo o tzv. formulárovú zmluvu, ktorej predtlač formulára mal oprávnený už pripravenú a ktorá sa má uzavrieť vo

viacerých prípadoch, povinný obsah tejto zmluvy žiadnym podstatným spôsobom nemohol ovplyvniť a ani neovplyvnil. Ak oprávnený tvrdí, že finančné prostriedky boli povinnému poskytnuté na účely podnikania, táto skutočnosť z úverovej zmluvy nevyplýva jednoznačne a nepochybné. Len to, že povinný v zmluve vyplnil aj údaje o tom, že je živnostníkom, nepreukazuje, že poskytnuté peňažné prostriedky povinný na podnikateľské účely aj použil. Nakoniec o tom, že povinný ani nemal v úmysle uzavrieť zmluvu v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti svedčí aj zabezpečenie vydaním blankozmenky, ktorú povinný vyplnil výlučne údajmi fyzickej osoby (neuviedol svoje obchodné meno). Súčasťou úverovej zmluvy sú „Všeobecné podmienky poskytnutia úveru“, a ich súčasťou je v čl. 15 rozhodcovská doložka. V zmysle tejto podmienky sa strany „dohodli“, že „všetky spory, ktoré zo zmluvy vzniknú, budú riešené pred a/ Stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca strana podá žalobu na rozhodcovskom súde, b/ príslušným súdom SR, ... s výkladom o rozvázovacej podmienke“, ktorej praktickým dôsledkom je, že spotrebiteľovi je fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom v prípade, ak oprávnený podá žalobu na rozhodcovský súd. Reálne tým dochádza k narušeniu rovnováhy medzi zmluvnými stranami, a to v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy, obsahom ktorej je aj táto doložka, reálne vopred vzdáva práva na účinnú procesnú obranu, čo je v podmienkach právneho štátu neprijateľným javom. V danom prípade mal súd prvého stupňa za to, že rozhodcovská doložka takto formulovaná spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa tým, že znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a ponecháva ho výlučne na vôli dodávateľa. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ nevyjednal, ani nemal na výber, vzhľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami. Doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa, ale na začiatku zmluvného vzťahu, núti spotrebiteľa podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu, z ktorého dôvodu sa prieči dobrým mravom a preto je v zmysle § 53 ods. 4 písm. r/ a ods. 5 Obč. zák. neprijateľná, a teda neplatná. Z tohto dôvodu preto nemalo prebehnúť ani rozhodcovské konanie, a predložený rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Vzhľadom na uvedené súd prvého stupňa žiadosť exekútora o udelenie poverenia zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie oprávnený prostredníctvom právneho zástupcu a navrhol ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Mal za to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Právne posúdenie veci súdom je nesprávne, ak súd posúdil vec podľa normy, ktorá na daný skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu síce určil správne, avšak nesprávne ju interpretoval, alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Namietal, že súd prvého stupňa v prejednávanej veci aplikoval na zistený skutkový stav ustanovenia na ochranu spotrebiteľa, avšak konal tak bez toho, aby mal za preukázané podmienky vzniku spotrebiteľského právneho vzťahu. Oprávnený mal za to, že samotná skutočnosť, že povinný mal postavenie podnikateľa a to, že mu úver bol poskytnutý na účel podnikania, samo o sebe odôvodňuje záver o tom, že povinný nie je spotrebiteľom. Keďže posudzovaný právny vzťah nie je podľa oprávneného vzťahom spotrebiteľským, nemôže byť logicky ani spotrebiteľským úverom. Skutočnosť, že súd prvého stupňa na prejednanú vec nesprávne aplikoval ustanovenia právneho poriadku na ochranu spotrebiteľov bez toho, aby na to boli splnené podmienky, zaťažil konanie vadou. V prejednávanej veci bola podkladom pre rozhodcovské konanie samotná a individuálne dohodnutá rozhodcovská zmluva. Účastníci rozhodcovského konania sa slobodne a po zvážení všetkých náležitostí rozhodcovského konania rozhodli založiť právomoc zvoleného rozhodcovského konania vec prejednať a rozhodnúť v prípade existencie sporu. K posúdeniu právneho vzťahu ako zmenkového právneho vzťahu uviedol, že zmenkový právny vzťah je abstraktným právnym vzťahom, teda jej platnosť nie je možné posudzovať z náležitostí platnosti právneho vzťahu, ktorý zmenka zabezpečuje. Uviedol, že aj v prípade riadneho alebo naopak excesívneho vyplnenia zmenky vzniká riadna zmenka a rozdiel spočíva v tom, že v prípade excesívneho vyplnenia má zmenkový dlžník právo brániť sa plneniu zo zmenky uplatnením námietok. V rozhodcovskom konaní však takáto námietka zo strany povinného vznesená nebola, pričom povinný bol o podanom návrhu a jeho obsahu riadne upovedomený, a teda v zmysle vyššie uvedeného súd nemal bez existencie vznesenej námietky dôvod zaoberať sa platnosťou zmenky a teda nemal dôvod zamietnuť poverenie pre súdneho exekútora.

Krajský súd Trnava ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.) oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 37 ods. 1 Exekučného poriadku) proti rozhodnutiu proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku) po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie

v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia v celom rozsahu.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého uznesenia, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa svojím postupom odňal účastníkom možnosť konať pred súdom a to z dôvodu jeho predčasného rozhodnutia bez dostatočne zisteného skutkového stavu veci.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva a to za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený. Odňatie možnosti konať pred súdom je relevantné vtedy, ak išlo o postup nesprávny (uvažované z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi) a ak sa postup súdu prejavil v priebehu konania, a tiež pri rozhodovaní.

Podľa § 3 ods. 2 Zákona o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom a podľa odseku 4 tohto ustanovenia spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Z oboch ustanovení citovaných zhora odvolacím súdom vyplýva, že pomyselnú deliacu čiaru medzi spotrebiteľmi na jednej a „nespotrebiteľmi“ na druhej strane (jedno hľadisko), medzi spotrebiteľskými a inými než spotrebiteľskými úvermi (hľadisko druhé) a napokon medzi spotrebiteľskými zmluvami a zmluvami nemajúcimi takýto charakter (hľadisko tretie) predstavuje 1. postavenie osoby vstupujúcej do príslušného záväzkového vzťahu v pozícii odberateľa (dlžníka) a 2. to, či úver alebo iný predmet zmluvy aj na strane takejto osoby má alebo naopak nemá súvis s výkonom jej zamestnania, povolania alebo podnikania, resp. či konanie pri uzatváraní a plnení zmluvy spadá alebo naopak nespadá do rámca predmetu obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti takejto osoby. Ak zo zmluvy vyplýva status úverového dlžníka ako podnikateľa a nie je tu nič, z čoho by bolo možno vyvodiť úmysel takýmto označením zastrieť skutočný účel zmluvy (aj úverovej), veriteľ nespotebiteľský charakter zmluvy ďalej preukazovať nemusí. V takýchto prípadoch je to naopak dlžník (potenciálne sa snažiaci dostať pod ochranu noriem spotrebiteľského práva), kto je povinný preukázať poskytnutie úveru na iný účel než výkon podnikania či jemu obdobného povolania (ak by malo ísť o dilemu spotrebiteľský či iný než spotrebiteľský úver), resp. nedostatok súvisu jeho konania pri uzatváraní a plnení zmluvy s predmetom obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (ak by naopak malo byť predmetom sporu to, či zmluva má alebo nemá byť považovaná za spotrebiteľskú podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka).

Na základe vyššie uvedeného a tiež z obsahu spisu v prejednávanej veci mal odvolací súd za to, že z obsahu kópie zmluvy o úvere, uzavretej medzi oprávneným a povinným, ako aj z návrhu na vykonanie exekúcie, žiadosti o poverenie, taktiež z exekučného titulu (rozsudku rozhodcovského súdu) a napokon aj z blankozmenky je zrejmé, že ako oprávnený, tak aj povinný do procesu uzavretia zmluvy vstupovali ako podnikatelia (oprávnený ako obchodná spoločnosť a povinný ako fyzická osoba oprávnený podnikateľ identifikovaný aj identifikačným číslom organizácie (IČO) a v zmluve aj obchodným menom a údajom o evidencii v živnostenskom registri). Je preto potrebné v konaní preukázať, či úver na strane povinného

má alebo naopak nemá súvis s výkonom jeho zamestnania, povolania alebo podnikania, resp. či konanie pri uzatváraní a plnení zmluvy spadá alebo naopak nespadá do rámca predmetu obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti takejto osoby. V prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, treba pochybnosti odstrániť označením dôkazných prostriedkov v priebehu dokazovania. Znamená to, že nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom, nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Ak súd prvého stupňa dospeje k záveru, že predmetná úverová zmluva má charakter spotrebiteľskej zmluvy je potrebné v spotrebiteľských zmluvách prednostne podrobiť kontrole rozhodcovskú doložku, pretože tá zakladá legitimitu pre exekučný titul a v prípade, ak obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, súd musí na ňu prihliadať v ktoromkoľvek štádiu konania z úradnej povinnosti (ex offa), pričom musí zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takouto neprijateľnou podmienkou viazaný.

Keďže nedostatočným zistením skutkového stavu došlo u účastníkov konania k odňatiu možnosti konať pred súdom, boli tak splnené predpoklady, aby odvolací súd s použitím ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Povinnosťou súdu prvého stupňa bude preto riadiť sa v ďalšom konaní názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 251 ods. 4 a § 226 O.s.p. viazaný, s prihliadnutím na už uvedené vyššie si opätovne zodpovedať otázku podmienok ďalšieho pokračovania exekúcie v tejto veci a v závislosti na tom zvoliť ďalší postup.

Uvedené rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.